

Vold og trusler i undervisningssektoren -kunnskapsbasert forebyggende arbeidsmiljøarbeid

Tønsberg 4. mars 2024

Elisabeth Goffeng, PhD

**EN BRA
DAG PÅ
JOBB**

Hva og hvem er STAMI?

- Det nasjonale kunnskapsorganet for arbeidsmiljø og arbeidshelse
- Skaper ny kunnskap om arbeidsmiljø og helse gjennom relevante forskningsprosjekter
- Gjør kunnskap om risikofaktorer og forebygging kjent i norsk arbeidsliv
- Nøytral i trepartssamarbeidet

Forekomst av vold og trusler

/ Kort om hvor vi får de nasjonale tallene fra

SSBs Levekårsundersøkelse

Resultatene sammenstilles av Nasjonal Overvåking av Arbeidsmiljø og Helse (NOA)

- / Gjennomføres hvert tredje år (sist i 2022)**
- / Telefonintervju**
- / Landsrepresentativ**
- / 20 000 kontaktes**
  - 11 000 svarer**
  - 8000 til 9000 er i arbeid (svarer om vold og trusler)**

Spørsmålene

- / Har du i løpet av de siste 12 månedene...
- / ..blitt utsatt for vold på arbeidsplassen som førte til synlige merker eller kroppsskader?
- / ..blitt utsatt for vold på arbeidsplassen som ikke førte til synlige merker eller kroppsskader?
- / ..blitt utsatt for trussel på arbeidsplassen som var så alvorlig at du ble redd?

Til de som svarer ja

Ble volden/trusselen utført av..

En overordnet på arbeidsplassen?

En kollega på arbeidsplassen?

Kunder, klienter, elever eller andre som ikke er ansatt på din arbeidsplass?
(tredjepart)

I hovedsak tredjepart innen undervisning

Hvor finnes tall på vold og trusler?

noa.stami.no

Fakta om arbeidsmiljø og -helse

Nasjonal overvåking av arbeidsmiljø og -helse (NOA)

2,8 mill.

sysselsatte i Norge

9 av 10

trives i jobben

1 av 3

oppgir arbeidsrelatert
sykefravær

Yrker og næringer

Fakta om arbeidsmiljø samlet for ulike yrkes- og næringsgrupper.

Arbeidsmiljøfaktorer

Fysiske og kjemiske eksponeringer.
Organisatoriske og psykososiale arbeidsforhold.

Helse og fravær

Arbeidsrelaterte helseutfall, sykdom og skader.
Sykefravær og frafall.

Forebygging

Aktører i det lokale arbeidsmiljøarbeidet.

Om arbeidsstyrken

Deltakelse i arbeidslivet og arbeidstilknytning.

Bransjeprofiler

Forenklet oversikt over arbeidsmiljø og utfordringer i din bransje.

NOA+

[Yrke](#)[Næring](#)[Trend](#)[Bakgrunn](#)[Finn ditt yrke / din næring](#)[Last ned](#)[Om statistikken](#)

VELG:

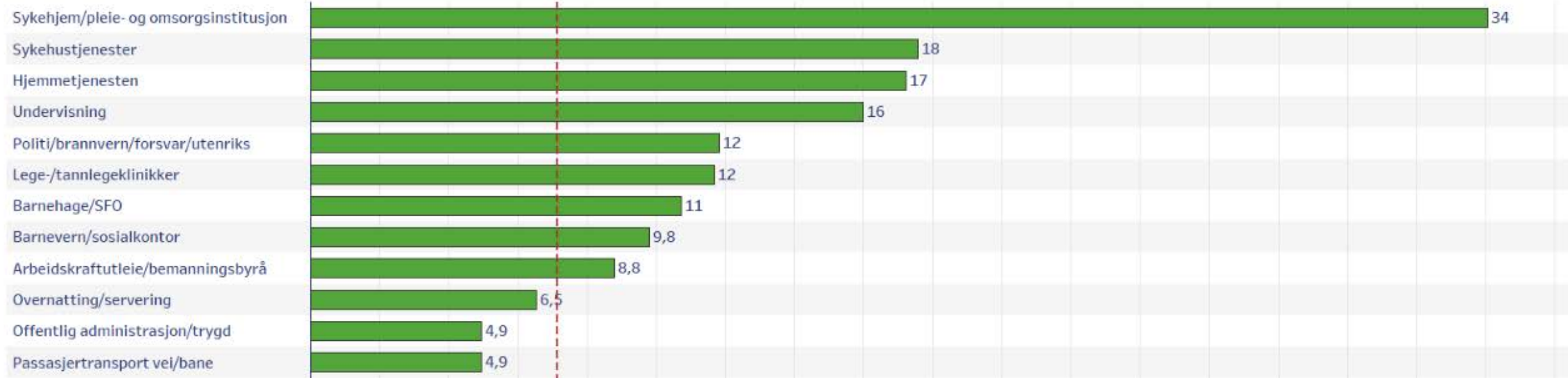
- ☒ Vold og trusler om vold (samlet)
- ☐ - Vold, synlige merker
- ☐ - Vold, ikke synlige merker
- ☐ - Trusler

7,1 % er utsatt for vold eller trusler.

Det tilsvarer om lag 190 000 sysselsatte personer.

Figurene viser prosentandelen som oppgir at de i løpet av det siste året har vært utsatt for vold og/eller trusler på arbeidsplassen.

Næringsgrupper

[Yrke](#)[Næring](#)[Trend](#)[Bakgrunn](#)[Finn ditt yrke / din næring](#)[Last ned](#)[Om statistikken](#)

VELG:

☒ Vold og trusler om vold (samlet)☐ - Vold, synlige merker☐ - Vold, ikke synlige merker☐ - Trusler

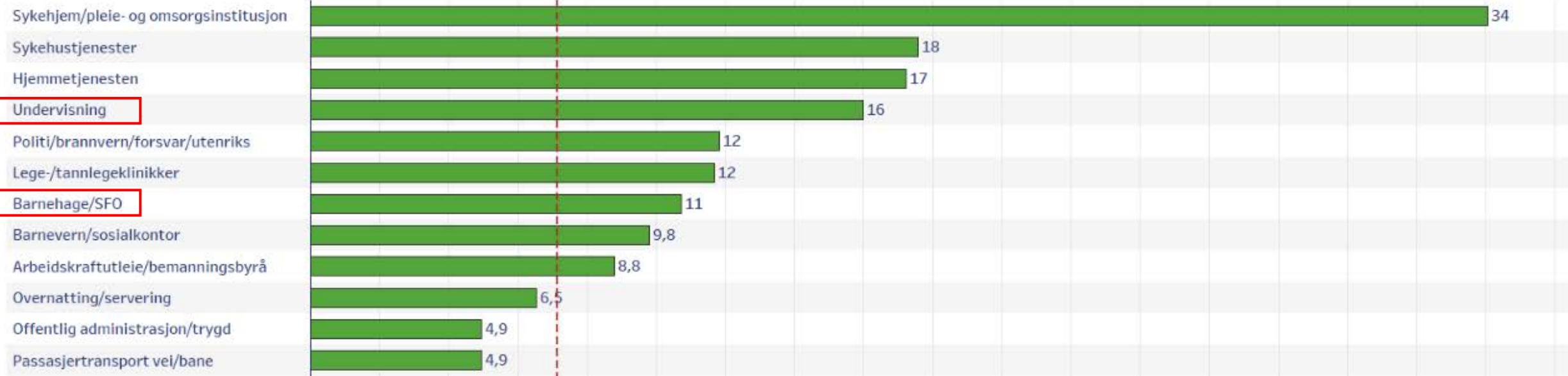
7,1 %

 er utsatt for vold eller trusler.

Det tilsvarer om lag 190 000 sysselsatte personer.

Figurene viser prosentandelen som oppgir at de i løpet av det siste året har vært utsatt for vold og/eller trusler på arbeidsplassen.

Næringsgrupper

Yrkesgrupper innen undervisning

/ Grunnskolelærere

- Lærere på barne- og ungdomsskolen fra 1-10 trinn

/ Lektor/pedagog

- Lærere på VGS, høyskole, yrkesfaglærere, spesiallærere/pedagoger

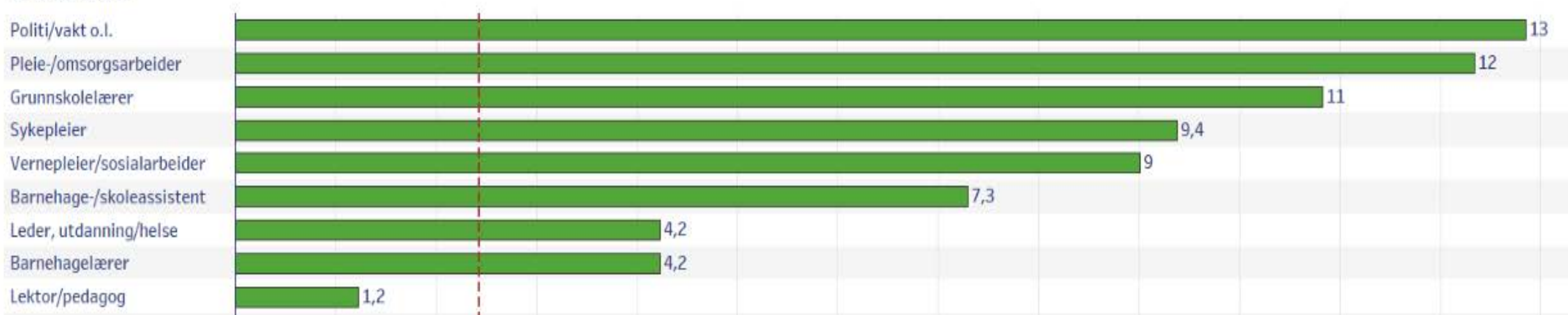
/ Barnehagelærere (førskolelærere)

/ Barnehage-/skoleassistent

- Assistenter i barnehage, SFO og skole

Vold med synlige merker

Yrkesgrupper

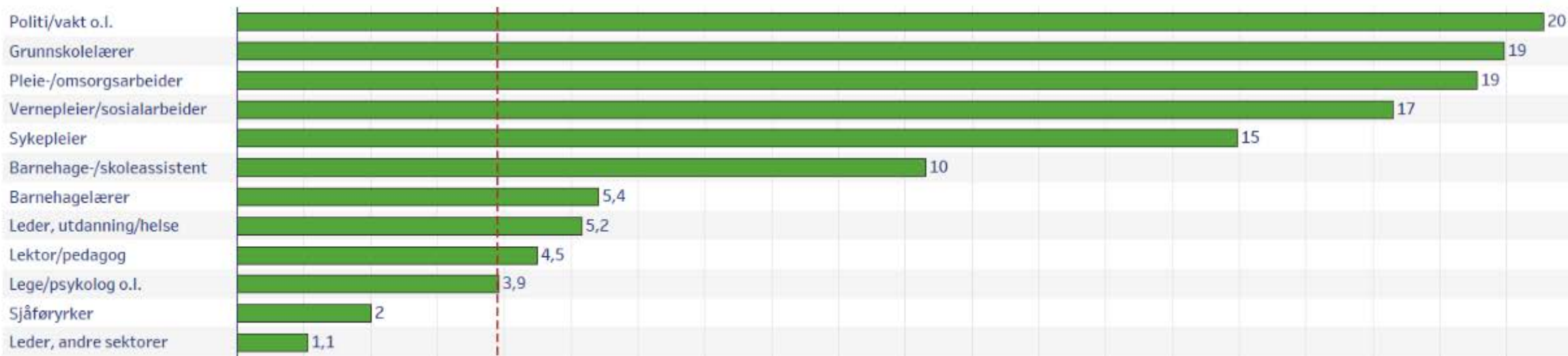
Vold uten synlige merker

3,9 % er utsatt for vold som ikke ga synlige merker.

Det tilsvarer om lag 100 000 sysselsatte personer.

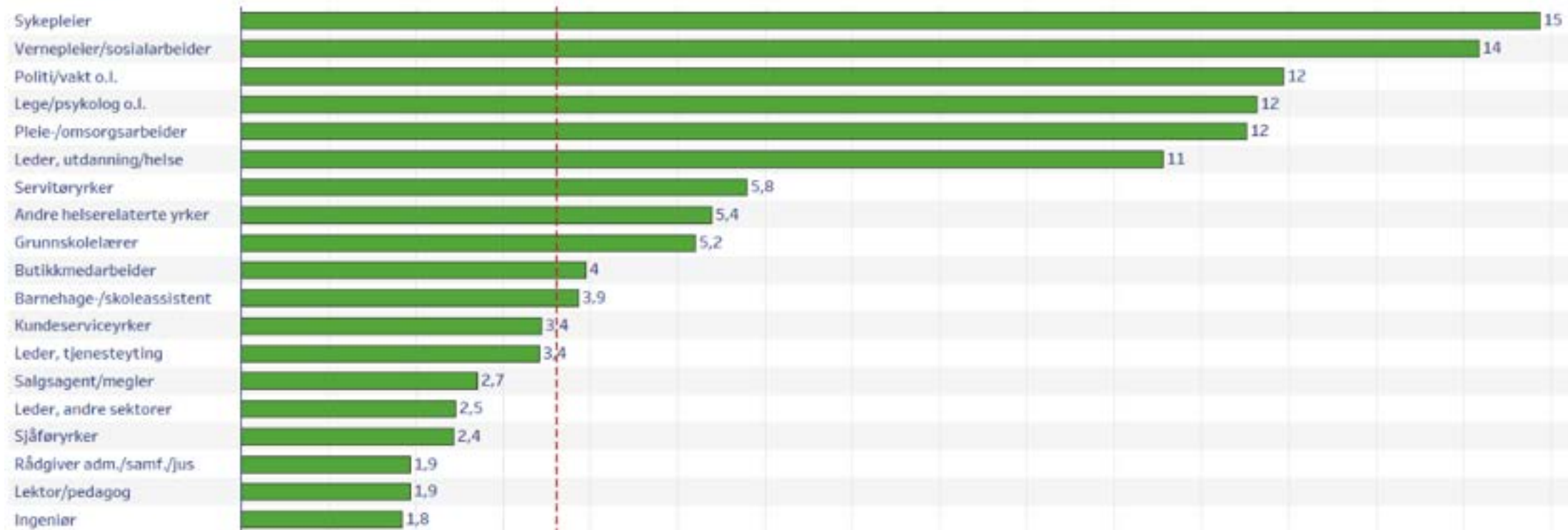
Figurene viser prosentandelen som oppgir at de i løpet av det siste året har vært utsatt for vold på arbeidsplassen som ikke førte til synlige merker eller kroppsskader.

Yrkesgrupper

Alvorlige trusler

Yrkesgrupper

Oppsummert

- / Ansatte innen undervisning er i høy grad utsatt for vold og trusler
- / Forekomsten er høyest i grunnskolen, usikkert hva den er på VGS

16 %

Har opplevd vold eller trusler

Knyttet til

- trusler fra elever, foresatte eller andre på arbeidsplassen
- håndtering av utagerende elever
- slag, spark, dytting, lugging og biting
- vold som gir synlige merker

Kan føre til

- skader
- søvnvansker
- psykiske helseplager
- at man ønsker å slutte i jobben

ALLE
SYSSELSATTE:
7 %

Blant grunnskolelærere oppgir 26 % at de har vært utsatt for vold eller trusler. Fysiske skader ved vold utøvd av barn er vanligvis begrenset, men håndtering av utagerende barn kan være svært mentalt belastende.

[Les mer om vold og trusler](#)

/ Vanskelig å håndtere alene

/ Retningslinjer og prosedyrer for hva som skal gjøres når det skjer

/ Hjelp nødvendig for løsning og retur til normalsituasjon

Helseutfall innen undervisning

31 %
er psykisk utmattet etter jobb minst
én gang i uken

[Les mer om psykisk utmattelse etter jobb](#)

34 %
oppgir søvnplager

2 av 5
av disse oppgir at dette kan skyldes jobben

[Les mer om søvnplager](#)

37 %
oppgir hodepine

1 av 2
av disse oppgir at dette kan skyldes jobben

[Les mer om hodepine og migræne](#)

24 %
oppgir psykiske plager

1 av 2
av disse oppgir at dette kan skyldes jobben

[Les mer om psykiske plager](#)

44 %
oppgir nakke- og skuldersmerter

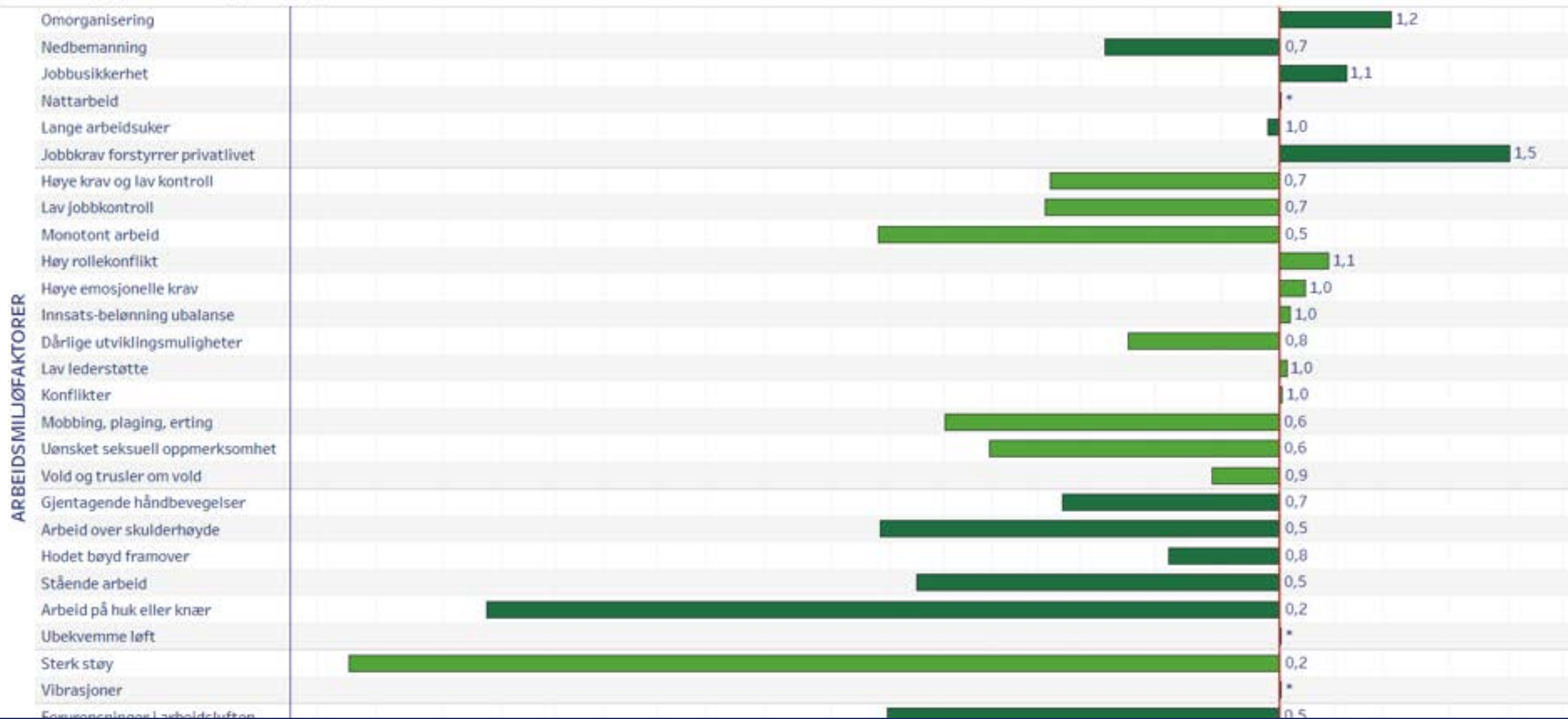
1 av 2
av disse oppgir at dette kan skyldes jobben

[Les mer om nakke- og skuldersmerter](#)

Arbeidsmiljøprofil: Grunnskolelærer

Arbeidsmiljøprofil: Lektor/pedagog

Kort om forebygging

- / Arbeidsgiver har ansvaret
- / Forebygge hendelser (kartlegging og risiko)
- / Rutiner for å håndtere hendelsene
- / Involver hele virksomheten (En bra dag på jobb)

Ny IA-avtale 2019-2022

IA-avtale
forlenget ut
2024

- Mål
  - Nasjonale
    - Sykefravær ned 10% fra 2018
    - Redusert frafall
  - Sektor/bransje
    - Spesielt målrettet innsats i sektorer/bransjer med behov
- Innsatsområder
  - **Kunnskapsbasert forebyggende arbeidsmiljøarbeid**
  - Lange og/eller gjentakende sykefravær

35%

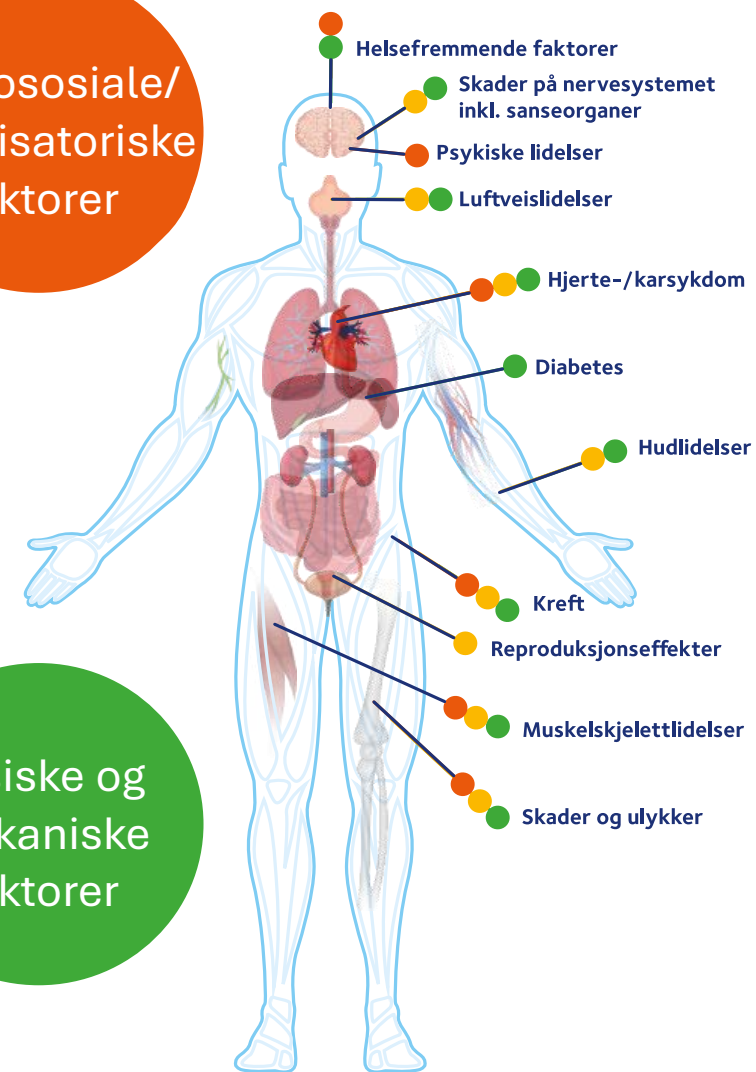
Arbeid gir helse

...men kun hvis du har et godt arbeidsmiljø

Psykososiale/
organisatoriske
faktorer

Kjemiske /
biologiske
faktorer

Fysiske og
mekaniske
faktorer

Godt arbeidsmiljø forebygger sykefravær

Det lønner seg å investere i arbeidsmiljøet. I gode arbeidsmiljø øker produktiviteten, trivselen og motivasjonen for arbeidet. Sykefraværet går også ned.

Scroll ned for mer

Til toppen

To verktøy

Arbeidsmiljøhjelpen

Gå til Arbeidsmiljøhjelpen

En bra dag på jobb

Gå til En bra dag på jobb

**EN BRA
DAG PÅ
JOBB**

EN BRA DAG PÅ JOBB

- / Et verktøy som skal hjelpe virksomhetene til å skape et bedre arbeidsmiljø
- / Spesialtilpasset ulike bransjer
- / Basert på forskning
- / Styrker det lokale partssamarbeidet

Kræsjskurs: Hva er arbeidsmiljø?

Arbeidsmiljø handler om arbeidet

- Arbeidsmiljøet handler om hvordan man **organiserer, planlegger** og **gjennomfører** arbeidet
- Arbeidsmiljøet er forskjellig fra arbeidsplass til arbeidsplass og krever derfor ulike tilnærminger
- Arbeidsmiljøet påvirker arbeidstakernes helse, jobbengasjement og virksomhetens resultater

Hva skal til for at arbeidsmiljøtiltak skal virke?

Behovsbasert

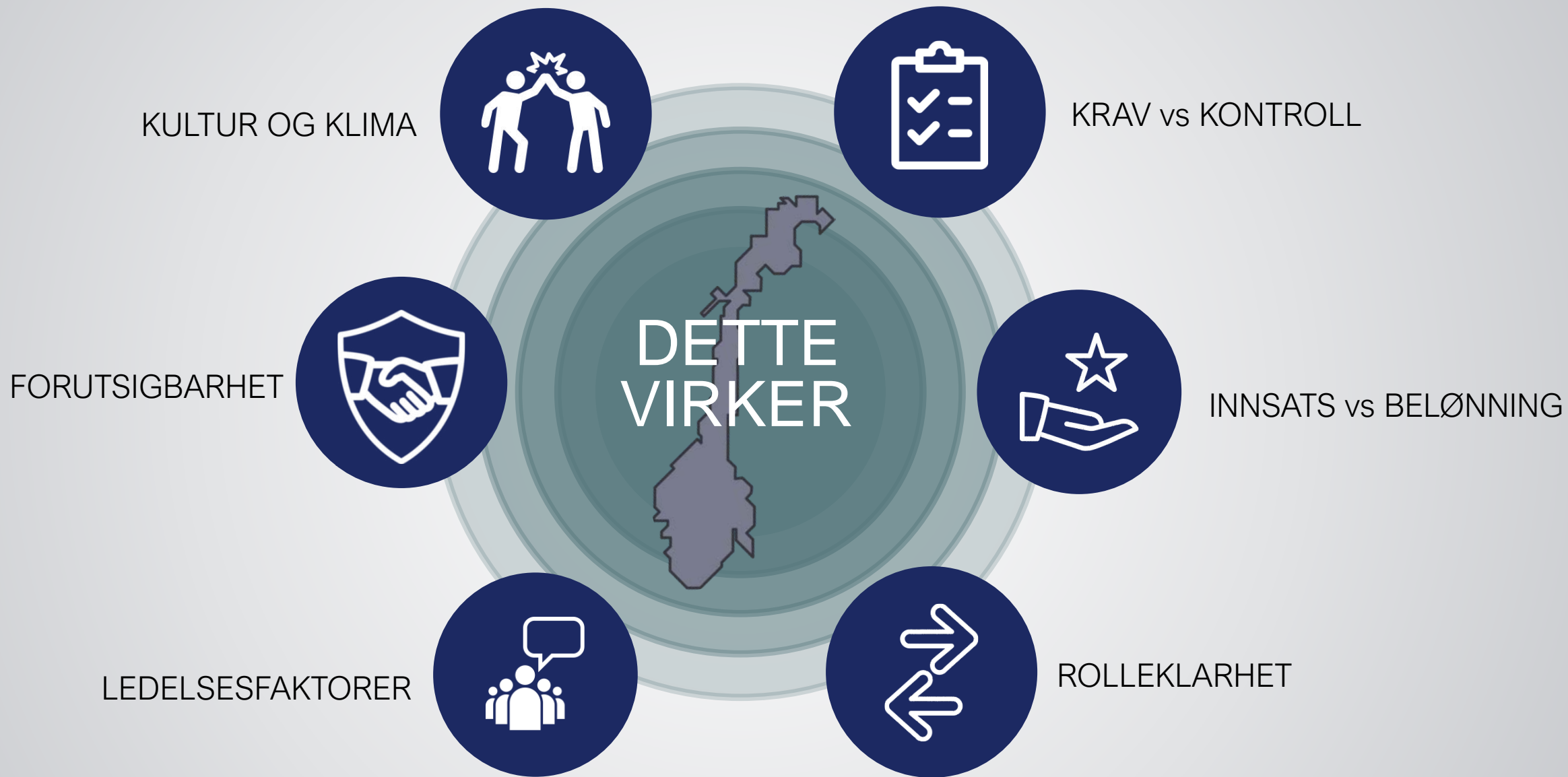

Kunnskapsbasert

Systematisk
implementert

Gå inn via
arbeidsmiljøportalen
eller direkte til
enbradagpajobb.no

enbradagpajobb.no

Et gratis verktøy for et bedre arbeidsmiljø

Alle vinner på å ha et godt arbeidsmiljø. Verktøyet er basert på forskning og tilpasset ulike bransjer slik at dere enkelt kan komme i gang med arbeidet.

[Kom i gang](#)

[Les mer om verktøyet](#)

Hvor jobber du? Finn din bransje:

Anlegg

Barnehage

Barnevern

Bilbransjen

Bygg

Frisør

Gods- og persontransport til sjøs

Hjemmetjenesten

Industri

Kjøtt- og fiskeindustrien

Kontorarbeidsplasser

Landbruk

Leverandørindustrien til petroleumsnæringen

Overnatting og servering

Renhold

Rutebuss og persontrafikk

Sykehjem

Sykehus

Undervisning – grunnskole

Undervisning – videregående skole

Varehandel

Slik er filmene bygget opp:

**EN BRA
DAG PÅ
JOBB**

- **Fiksjonsscener**

Situasjoner fra arbeidsplassen

- **Ansatte og ledere**

Hva opplever de i sitt arbeid?

- **Forskere**

Hvorfor er dette en utfordring og hva er viktig å tenke på når man skal løse utfordringen?

**EN BRA
DAG PÅ
JOBB**

**EN BRA
DAG PÅ
JOBB**

Slik bruker du verktøyet

Slik bruker du verktøyet

1. Forberedelser:

Ser korte filmer på egen hånd.

2. Statusmøte:

Ser igjen filmene sammen. Diskuterer i grupper: Hvilke utfordringer finnes på deres arbeidsplass?

3. Tiltaksmøte:

Diskuterer i grupper: Forslag til forbedringer på arbeidsplassen.

4. Handlingsplan:

Basert på alle ansattes innspill lager de en konkret handlingsplan.

EN BRA DAG PÅ JOBB

Partssamarbeid

- Det lokale partssamarbeidet er viktig for arbeidsmiljøet
- Leder, tillitsvalgt og verneombud:
Prosessansvarlige

Arbeidsgiver

Arbeidstaker

EN BRA DAG PÅ JOB

- Basert på kunnskap fra forskning
- Styrker det lokale partssamarbeidet
- En liten investering som gjør en stor forskjell

EN BRA DAG PÅ JOBB

Dagens
*“take-
home-
message”*

Alle vinner
på å ha et godt
arbeidsmiljø.

enbradagpåjobb.no

Har du spørsmål eller tilbakemeldinger?

Send oss en mail på:

enbradagpajobb@stami.no

Følg oss gjerne på sosiale medier 😊

Du finner oss på Facebook og LinkedIn
ved å søke på 'En bra dag på jobb'

**EN BRA
DAG PÅ
JOBB**